

Sabima kartleggingsnotat 32-2023

Kartlegging av sopp og karplanter i regi av Risken sopp- og nyttevekstforening 2023

Av Anders Røystrand

Figur 1. Sienamusserong Tricholoma joachimii funnet ved Gjerdhaugen i Molde kommune 10.09.2023. Foto: Birthe Nes ©

Kartlegging av sopp og karplanter i regi av Risken sopp- og nyttevekstforening i 2023

Risken sopp- og nyttevekstforening har i 2023 gjennomført kartlegging av spesielt sopp og karplanter i foreningens nedslagsfelt i Nordmøre og Romsdal. Kartleggingsarbeidet har vært utført på flere felles kartleggingsturer og samlinger, deriblant arrangementer i forbindelse med Artsjakten og Villblomstenes dag, samt to helgesamlinger i Eikesdalen i Molde kommune. I tillegg har Riskens medlemmer utført kartlegging på en del egenorganiserte turer enkeltvis eller i mindre grupper.

Kartleggingsarbeidet har resultert i **over 2200 rapporterte funn** fra Møre og Romsdal i prosjektet "Kartleggingsmidler Sabima" i Artsobservasjoner i 2023. Det er kartlagt **over 900 ulike arter (taksa)**, fordelt på ca. **300 karplantearter** og ca. **300 sopparter**, i tillegg til ca. **115 arter virvelløse dyr**, **25 lavararter** og **13 mosearter**, samt et mindre antall alger og arter fra andre dyregrupper.

Det er gjort 61 registreringer av rødlistede arter, fordelt på 7 rødlistede karplantearter, 10 rødlistede sopparter, 1 rødlistede lavararter, samt 7 rødlistede fuglearter. Det er kartlagt 4 sopparter som ikke tidligere er registrert i Møre og Romsdal.

I rapporten presenteres en oversikt over de fleste kartlagte områder, med en kort beskrivelse av naturtyper og utvalgte interessante artsfunn. Funn av rødlistearter og sopparter nye for Møre og Romsdal omtales spesielt. Alle detaljer knyttet til hvert enkelt funn og lokalitet er tilgjengelig i Artsobservasjoner og Artskart.

Emneord: Risken, Nordmøre, Romsdal, Aukra, Aure, Gjemnes, Hustadvika, Molde, Smøla, Sunndal, Tingvoll, karplanter, sopp

Innledning

Risken sopp- og nyttevekstforening driver artskartlegging som en viktig del av sin virksomhet. Foreningen har en aktiv kartleggingsgruppe som planlegger og organiserer kartleggingsturer og samlinger. Kartleggingsgruppa sørger i samarbeid for rapportering av funn i Artsobservasjoner og for belegg og ev. mikroskopering av interessante funn. Kartleggingsansvarlig i Risken har i 2023 vært Anders Røynstrand.

Risken har i år arrangert kartleggingsturer fra mai til oktober, inkludert turer i forbindelse med Artsjakten (3. juni) og Villblomstenes dag (18. juni). I samme periode har det også vært gjort kartlegging i forbindelse med enkelte andre av Riskens arrangementer og på turer i egen regi av aktive kartleggere. Felles eller egenorganisert kartlegging har i år vært gjort i følgende kommuner: Aukra, Aure, Averøy, Gjemnes, Hustadvika, Kristiansund, Molde, Sunndal og Tingvoll.

Årets kartlegging har blitt gjort i stor grad i skogsmark, men også noe i strandeng og andre engprega naturtyper. Et spesielt fokus har vi også hatt på mest mulig fullstendig artsinventering av det gamle parkområdet Retiro i Molde kommune. Soppkartlegging fra juli-oktober har i år særlig vært konsentrert om samlinger i Eikesdalen i Molde kommune og om ny og supplerende kartlegging i rike hasselskoger ved Langfjorden og i Hustadvika.

Kartlegging har fokusert på karplanter og sopp. Det er også registrert noe lav, moser, alger, samt flere dyregrupper. Det er også registrert en rekke insekter av Steffen Adler, Øystein Folden og Halvard Hatlen, spesielt under Artsjakten i Hustadvika 3. juni. Denne rapporten omtaler først og fremst plante- og soppfunn. En del soppfunn er mikroskopert, og det er også tatt belegg av en 25-30 soppfunn, hvorav noen av disse er sendt til DNA-sekvensering..

Om soppsesongen 2023 kan bemerkes at det har vært omkring middels mengder med sopp. Etter normale temperaturer og nedbørsmengder i juni/juli var det en del sopp å finne i månedsskiftet juli/august, ikke minst i de sørvendte hasselskogene vi besøkte da. Fra august til midten av oktober har det vært nedbørsrikt og vekslende temperatur. Det har vært mer eller mindre normale forekomster av store soppgrupper som kremler, risiker, fluesopper og slørsopper. Rørsopper har det vært relativt lite av, mens trompetsopper har utmerket seg med spesielt store forekomster, i særdeleshet gul trompetsopp *Craterellus lutescens*.

Kartlagte områder og aktivitet

Plantekartlegging Viken gard, Kristiansund kommune

I forbindelse med studiering for nyttevekster og tur til Viken gard på Frei ble det kartlagt nesten 70 karplantearter i strandeng, barskog og blandingskog. Stort sett vanlige og utbredte arter. I tillegg ble noen sopparter og algearter registrert.

Retiro, Molde kommune - karplantekartlegging mai/juni

En felles kartleggingstur ble gjort i Retiroskogen i Molde den 10. mai. Dette gamle parkanlegget har vært under gjengroing i mange år, og har et nokså stort artsmangfold, ikke minst av fremmede treslag og forvillede hageplanter. Siden det nå lages reguleringsplan for utbygging av deler av området var det særlig viktig å få kartlagt dette området. Øystein Folden og Anne Marie Hareide fulgte opp med supplerende kartlegginger den 8. juni.

Samlet ble det gjort over 200 registreringer, hovedsakelig av karplanter med over 80 taksa. Et betydelig antall fremmede treslag, busker og stauder inngår i dette, men også forekomst av rødlisteartene ask og lind ble kartfestet detaljert. I tillegg ble det registrert noen arter av moser, sopp og lav, inkludert den rødlistede laven gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* (NT).

Artsjakten Elnesvågen, Hustadvika

Artsjakten 4. juni var Risken i Hustadvika kommune. Kartleggingen foregikk første del av dagen i områder ved utløpet av Daleelva, på Knorrholmen og ved Elnesleira ut til Vorpeneset sør for Elnesvågen. Siste del av arrangementet ble det kartlagt i Dalelia øst for boligområdene i Elnesvågen.

Denne dagen ble det kartlagt en rekke arter i mange organismegrupper, ikke minst fugl, marine dyr og alger i og ved Elnesleira. Flest takson ble registrert av karplanter, som ble kartlagt i alt fra strandeng og strandsump til semi-naturlig eng, vegkant, gjengroingshabitater og lågurtskog. Steffen Adler, Øystein Folden og Halvard Hatlen registrerte dessuten en rekke insekter i mang av de samme habitatene, samt ved Daleelva, i løpet av dagen.

Oppsummert ble det under Artsjakten registrert 341 taksa i Hustadvika kommune, fordelt på hele 174 karplantetaksa, 103 taksa av virvelløse dyr, 21 taksa av sopp og et mindre tall av andre organismegrupper.

Raudsandberget naturreservat, Averøy kommune

Anders Røynstrand gjorde den 7. juni en kartlegging i Raudsandberget naturreservat, der det er artsrik lågurtskog med hassel og kjente forekomster av orkideen hvit skogfrue, *Cephalanthera longifolia* (NT). Forrige registrering av hvit skogfrue var gjort av Geir Gaarder i 2004. Arten ble gjenfunnet på flere dellokaliteter som samsvarer med funn i 2004, mens også flere antatt nye dellokaliteter ble registrert. I alt ble det på 8 funnsteder talt opp ca. 110 blomstrende skudd, og det viser en god tiltstand for denne rødlistearten her.

I Raudsandberget ble det ellers registrert en del andre karplanter, inkludert store mengder skavgras *Equisetum hyemale*, som her har sin eneste kjente bestand i Averøy kommune.

Figur 2. Hvit skogfrue, *Cephalanthera longifolia*, fotografert under Raudsandberget i Averøy kommune 08.06.2023. Foto: Anders Røynstrand (CC BY-NC-SA 4.0)

Villblomstenes dag i Sunndal kommune

Villblomstenes dag 19. juni ble markert med kartleggingstur i Sunndalen. Turen gikk i edellauvskog/lågurtskog i terrenget ovenfor Solheim og Hoåslykkja, samt langs Hoåsvegen med vegkanter og kantareal i jordbrukslandskapet. Artslista ble dermed

bestående av både skogarter, engarter og ugrasarter, ca. 120 karplantetaksa. Noen få sopp- og lavarter ble også registrert.

Kartlegging i Hustadvika kommune i juli

I midten av juli ble flere lokaliteter i Hustadvika kommune besøkt. Ole Magne Stavik, Odny Stavik og Anne Marie Hareide var den 14. juli på vår faste lokalitet ved Langvatnet, der karplanter og noe sopp ble kartlagt. Flere trevlesopper i strø i plantet granskog ble mikroskopert og belagt. Foreløpige resultater viser flere sjeldne eller lite registrerte arter i denne vanskelige slekta, som om mulig bør bekreftes med DNA-sekvensering. Nevnte trio kartla også karplanter og sopp på Tornes 15. juli.

Anders Røynstrand kartla en del karplanter i Auspakløvet 15. juli, hovedsakelig i den store sørvendte rasmarka i øvre del av dalen. Her har det ikke vært kartlagt tidligere, men floraen viste seg å være triviell og ikke spesielt artsrik. Et litt interessant innslag var strandsmelle *Silene uniflora*, som sjelden er å finne i høyden.

Et annet interessant soppfunn i kommunen i slutten av juli, var eikeskrubb og fløyelsrørsopp i fjellhei ca. 450 moh. ved Skarvan øst for fjellet Melen. En helt ny lokalitet med forekomst av disse artene i partnerskap med lyngplanter (fortrinnsvis rypebær *Arctous alpina*), liknende det vi har registrert tidligere i fjellet ovenfor Ugelstad i Eide.

Kartlegging i Solemdal, Molde kommune

Den 23. juli gjorde Ole Magne Stavik, Odny Stavik og Anne Marie Hareide kartlegging av karplanter og sopp i Solemdalen, som nesten årlig besøkes av Risken for artskartlegging. Av sopparter ble det funnet mest slørsopper og vedboende sopper som hettesopper. Mest interessant var nok funnet av den rødlistede løveslørsopp *Cortinarius tofacius* (NT), som vokste ved hassel i et område med planta granskog.

I mosedekke ved traktoveg ble det funnet to *Arrhenia*-arter; den relativt vanlige stilkmossekantarell *A. acerosa*, men også den mindre registrerte (og kanskje mer oversette) dunnavlesopp *A. velutipes*, som ikke tidligere er registrert i Møre og Romsdal.

Soppkartlegging ved Langfjorden, Molde

Nordsida av Langfjorden i Molde kommune har mange større og mindre områder med rik lauvskog, fortrinnsvis hasseldominerte skoger men også områder med bra innslag av alm og ask. Forekomster av sjeldnere og mer kravfulle karplanter er nokså godt dokumentert, mens jordboende sopp er bare sporadisk kartlagt.

På sensommeren var det nokså mye sopp i de rike skogene her, og Birthe Nes og Robert Løvik fant allerede 27. juli hasselskrubb og falsk brunskrubbe, i tillegg til gullkremle *Russula aurea* på en kjent lokalitet ved østgrensa for Brenslefjellet naturreservat.

Figur 3 og 4. Tidlige rørsopper i rik hasselskog: falsk brunskrubbe t.v. og hasselskrubb t.h. Begge foto fra Langfjorden, Molde kommune 27.07.2023. Foto: Birthe Nes ©

Den 4. august kartla Robert Løvik og Anders Røynstrand et område ved Åram, der det også ble funnet mye hasselskrubb, flere titals fruktlegemer i flere delområder. Allerede da var mange nokså gamle og halvrotne. Flere interessante kremlefunn ble også gjort; kameleonkremle *Russula risigallina* og antatt blekgul kremle *Russula raoultii* ble funnet i ren hasselskog og er gode eksempler på at arter som lenger sør nesten utelukkende vokser med bøk og/eller eik har mykorrhiza med hassel i hasselskogene her i nordvest. Fenomenet er lite omtalt i norsk og nordisk sopplitteratur, men er beskrevet av Geir Gaarder mfl. i deres rapport fra 2005 om marklevende sopper i hasselrike skoger og mineralrike furuskoger i Møre og Romsdal (Gaarder et al. 2005). Kameleonkremle har en del registreringer i Møre og Romsdal, mens blekgul kremle er generelt lite registrert.

Figur 5. Kameleonkremle *Russula risigallina* funnet ved Åram, Molde kommune 04.08.2023.
Foto: Anders Røystrand (CC BY-NC-SA 4.0)

Vest for Åram var interessante kremlefunn gullkremle og marsipankremle *Russula grata*. Her ble også den rødlistede orkideen fuglereir *Neottia nidus-avis* (NT) funnet på ny lokalitet.

Den 26. august ble det ved Åram gjort nok et spennende funn, nemlig av rødlistearten knollstilkjuka *Polyporus tuberaster* (NT) som Birthe og Robert fant på en hasselkvist i hasseldominert skog. Funnet er kanskje det nordligste i landet (se under).

Den 20. september kartla Robert og Anders på nytt ved Åram, denne gang med generelt mindre sopp i hasselskogen, men med forekomster av hasseltilknyttede arter som svart trompetsopp *Craterellus cornucopioides*, krustrompetsopp *Craterellus sinuosus* og hasselriske *Lactarius pyrogalus*.

Et område med hasseldominert skog ved Urin blei kartlagt 26. september av Birthe og Robert. Mest overraskende her var funnet av rødlistearten sauevokssopp *Neohygrocybe ovina* (VU), som svært sjelden påtreffes i skog. Se omtale under. En annen relativt sjelden art her var ametystkantarell *Cantharellus amethysteus*, som vokser med hassel og tidligere har vært rødlistet.

Soppkartlegging i Eikesdalen, Molde kommune

Også i år har vi hatt helgesamlinger i Eikesdalen med fokus på artskunnskap og kartlegging. Samlingene i Eikesdalen styrker kunnskapen for den enkelte og gruppa av kartleggere i foreninga, samtidig gir den tilnærmet årlige kartlegginga av kjente og

artsrike lokaliteter verdifull kunnskap om mange enkeltarters økologi og om variasjon gjennom soppsesongen og mellom år.

I løpet av første samling 18. - 20. august ble det registrert en del sopparter på furumoene nederst i dalen, særlig området Grandan. En sjampinjongart som er funnet her et par ganger er antatt søsterknollsjampinjong *Agaricus essettei*. På en kortere tur lengre oppe i dalen, nær Fagerhjellan, ble det bl.a. gjort funn av frøkenparasollsopp *Leucoagaricus nympharum*, som har svært få registreringer nasjonalt, men er registrert i Eikesdalen (Ljøstranda) en gang tidligere.

Figur 6. Frøkenparasollsopp *Leucoagaricus nympharum* fotografert i Eikesdalen, Molde kommune 19.08.2023. Foto: Birthe Nes ©

Kartlegging ved Skogset, under Rangåfjellet, den 20. august resulterte i en del funn av sjeldnere arter kjent fra området, ikke minst gul fluesopp *Amanita citrina* som viste nokså mange fruktlegemer. Falsk brunskrubbe *Porphyrellus porphyrosporus*, gullkremle og gråsvart kremle *Russula albonigra* er også mindre vanlige arter som ble gjenfunnet, mens kantstankkremle *Russula illota* ble funnet for første gang i Eikesdalen. Rødlistearten skrukkeøre *Auricularia mesenterica* (NT) ble gjenfunnet på flere almetrær, det samme ble almeknippesopp *Hypsizygus ulmarius*.

Andre samling i Eikesdalen 14. - 16. september, resulterte i over 200 registreringer og en artsliste på over 120 sopparter. Kartlegging ble gjort på ulike steder i Eikesdalen, furumoene men også flere steder i området Fagerhjellan - Litlevatnet og også noe ved Finnset. Av interessante funn må fremheves funn av rødlistearten dynejordtunge *Geoglossum cookeanum* (NT), ny for Eikesdalen og et sjeldent funn for innlandet av Møre og Romsdal. Dessuten noe kravfulle arter som karminslørsopp *Cortinarius anthracinus* på en ny lokalitet, og svartnende kantarell *Cantharellus melanoxeros* (NT) på kjent lokalitet.

Den 16. september ble det også kartlagt i rasmarksskog ved Ytste Bjørk med gjenfunn av bl.a. skrukkeøre på alm. Det mest spesielle funnet var likevel uten tvil fiolgubbe *Gomphus clavatus* (NT), i skog med hassel, furu og innslag av andre løvtrær. Arten er ikke bare ny for Møre og Romsdal, men har med dette fått solid ny nordgrense og viser her en økologi som ikke tidligere er kjent i Norge, som omtalt under.

Figur 7. Fiolgubbe *Gomphus clavatus* på funnstedet Ytste Bjørk på østsida av Eikesdalsvatnet, Molde kommune 16.09.2023. Foto: Birthe Nes ©

Soppkartlegging i Torbudalen, Sunndal kommune

I forbindelse med soppkartlegging i Eikesdalen 18. – 20. august ble en ekskursjon den 19. august lagt til fjellområdet ved Torbuvatnet i Sunndal kommune. Iflg. Artskart var det praktisk talt ikke tidligere kartlagt sopp her. Vi gjennomførte kartlegging i et område med glissen, myrlendt fjellbjørkeskog og vierkratt nær Torbudalshytta. Det var overraskende mye sopp i området, ikke minst en del vanlige arter av skrubber, kremler, risiker, slørsopper m.m. som vi er vant til å finne i bjørkeskog eller barskog i låglandet. Spesielt gråriske *Lactarius vietus*, myrskrubb *Leccinum holopus*, brunskrubb *Leccinum scabrum* og mild gulkremler *Russula claroflava* var tallrik i området.

Vi registrerte også flere arter av kremler som er relativt utbredte, spesielt i fjellstrøk, men likevel lite registrert: fjellsildekremler *Russula pascua*, viersildekremler *Russula subrubens*, stikremler *Russula violaceoincarnata* og tomatkremler *Russula renidens*.

Soppkartlegging Varholen-Allia, Hustadvika kommune

Den artsrike skogslia fra Varholen oppover mot Allia er en av lokalitetene Risken har fulgt opp over flere år. Fortsatt er det flere delområder i lia som er relativt lite kartlagt for sopp. Anders Røystrand besøkte to delområder med intakt rik hasselskog i august og september. Det var ikke spesielt mye sopp i skogene på kartleggingsdagene, men rødlistearten kokskremler *Russula anthracina* (NT) ble funnet den 26. august og falsk brunskrubb ble funnet i et nytt delområde den 26. september.

Den 7. oktober hadde vi felles kartleggingstur til området, og opplevde da at det fortsatt var en del sopp i granfeltene, men lite i hasselskog. Av marklevende sopp ble det bl.a. registrert flere hettesopper og risiker, og i hasselskogen to forekomster av seig sadelmorkel *Helvella elastica*, som er lite registrert i området. En del vedboende sopparter ble også registrert, bl.a. på grove levende eller nedfalne stammer av hassel. Trompetkjuke *Polyporus tubaeformis* var en av disse. Flere blåkjuker ble observert, og i hvert fall en av disse, på gråorlåg, mistenkes å være brunblåkjuke, *Postia alni*. Vi merket oss ellers uvanlig stor forekomst av skogstarr *Carex sylvatica* og skogsvingel *Drymochloa sylvatica* i hasselskogen.

Retiro, Molde kommune - soppkartlegging

En kortere soppkartleggingstur i Retiro-skogen ble gjennomført den 2. oktober for å få et bilde av soppforekomster sent i sesongen. Det ble kartlagt mest sopp i tilknytning til store trær av bøk og edelgran, men der det også er en del mindre trær av bjørk, gråor m.m. 30 sopparter ble artsbestemt og registrert. En del vanlige arter

blant disse, mens en slørsopp som forekom i større mengder under edelgran ble bestemt til rustskiveslørsopp *Cortinarius fervidus*. Denne er ikke før registrert i Møre og Romsdal.

Figur 8. Seig sadelmorkel *Helvella elastica*. Funnet under *Allia*, Hustadvika kommune, 07.10.2023. Foto: Anne Marie Hareide ©

Soppkartlegginger i Tingvoll kommune

Øystein Folden og Sissel Hansen registrerte en del soppfunn 7. oktober i Liaslettet-Tingvollia og 8. oktober ved Ulsetsetra i forbindelse med soppkurs og forberedelse til kurs. Stort sett vanlige arter ble registrert i granplantefelt, men også riddermusserong *Tricholoma equestre*, som ikke er funnet i Tingvoll tidligere.

Noen interessante soppfunn i Molde kommune

Flere aktive kartleggere i Risken har registrert funn i og nær byområdet i Molde i løpet av høsten. Av disse funnene bør spesielt nevnes:

- Besk rørsopp *Caloboletus calopus* ble funnet i Solemdalen, i granplantefelt med innslag av lauvtrær og furu, av Birthe Nes og Robert Løvik den 5. august. Arten er bare funnet én gang før i Nordmøre og Romsdal og har få funn nord for Stadt/Dovre.

Figur 9. Besk rørsopp *Caloboletus calopus* i Solemdalen, Molde kommune 05.08.2023.
Foto: Birthe Nes ©

- Kjempeusserong *Tricholoma colossus* ble funnet av Birthe Nes i furudominert skog nedenfor Storlihytta den 9. august. Få registreringer i Nordmøre og Romsdal.

Figur 10. Kjempeusserong *Tricholoma colossus* ved Storlihytta, Molde kommune 09.08.2023.
Foto: Birthe Nes ©

- Filtet hvitriske *Lactifluus bertilloni* og gul spademorkel *Spathularia flavida* funnet av Birthe Nes ved Glomstua 15. august i blandingsskog med bla. bøk, gran og hassel. Begge har få registreringer i Nordmøre og Romsdal. Også kameleonkremle ble funnet på samme sted.
- Foranderlig pepperriske *Lactifluus glaucescens* ble funnet av Birthe Nes vest for Tiriltungevegen 31. august. Et av bare tre funn i Nordmøre og Romsdal, de nordligste i landet. Blånende rørsopp *Gyroporus cyanescens* ble også funnet her.
- Mandelriske *Lactifluus volemus* er funnet av Birthe Nes på fire ulike steder i byen. Dette er, med unntak av Lindset i Hustadvika, de nordligste forekomstene i landet.
- Bøkeriske *Lactarius blennius* er funnet av Birthe Nes på to steder i byen, og supplerer funn i 2021 og 2022. Dette viser at arten er godt etablert med plantet bøk. Bare Trondheim har nordligere forekomster.
- Den sjeldne og rødlistede sienamusserong *Tricholoma joachimii* (EN) ble funnet av Birthe Nes ved Gjerdhaugen den 10. september. Se omtale om rødlistearter under.
- Oliven skjellmusserong *Tricholoma olivaceotinctum* (NT) ble funnet som ny for Møre og Romsdal av Øystein Nergård i Mordal den 11. september. Se omtale under.

Noen interessante soppfunn i Hustadvika kommune

Noen enkeltfunn i Hustadvika kommune utenom kartlegging bør også nevnes:

- En kamfluesopp foreløpig bestemt til storsliret kamfluesopp *Amanita magnivolvata* ble funnet 18. august av Anders Røynstrand på Øvre Halås, i furuskog med innslag av bjørk. Arten har svært få registreringer nasjonalt, men et funn i Møre og Romsdal, også fra Hustadvika i 2019, ble bestemt til denne. Årets funn er sendt inn for gensekvensering for å få en sikrere artsbestemmelse.
- Furubarkkjuke *Antrodia ramentacea* (NT) ble funnet av Anders Røynstrand, også på Øvre Halås. Funnet er omtalt under rødlistearter.

Figur 11. Storsliret kamfluesopp
Amanita magnivolvata? Øvre
Halås, Hustadvika kommune,
18.08.2023. Foto: Anders
Røystrand (CC BY-NC-SA 4.0)

Resultater

Pr. 15.11.2023 er det i regi av Risken for 2023 registrert over **2200 unike rapporter** fra Møre og Romsdal i prosjektet "Kartleggingsmidler Sabima" i Artsobservasjoner. Funnene er fordelt på ca. **300 karplantearter** og ca. **300 sopparter**, samt **25 lavarter**, **13 mosearter** og **9 algearter**. Det er også registrert et betydelig antall arter virvelløse dyr (ca. 115), hovedsakelig insekter under Artsjakten i Hustadvika 3. juni. I tillegg er det registrert 18 fuglearter og et fåtall andre dyrearter.

Det er gjort 61 registreringer av rødlistede arter, fordelt på 7 rødlistede karplantearter, 11 rødlistede sopparter, 1 rødlistede lavarter, samt 7 rødlistede fuglearter.

Registrerte rødlistede arter

Det er registrert 7 rødlistede karplantearter, jf. tabell 1. Ikke overraskende er flere edelløvtrær representert, med alm (**EN**), ask (**EN**) og lind (**NT**). Funnene er gjort i

kjente områder, men på nye dellokaliteter både ved Åram, Molde kommune (alm og ask) og ved Geithuset i Torvikedalen i Gjemnes kommune (alm). Lind er bare registrert i Retiroparken i Molde, en forekomst av planta opphav.

De rødlistede orkideene hvit skogfrue (NT) og fuglereir (NT) ble gjenfunnet på kjente lokaliteter i henholdsvis Raudsandberget i Averøy kommune (fig. 2) og ved Hostad i Hustadvika kommune. Fuglereir ble i tillegg registrert på en ny lokalitet ved Åram, Molde.

I Hustadvika kommune er det i området Dallia-Allia øst for Elnesvågen registrert nye forekomster av ramsløk (NT) og bruntelg (NT) i et område der de begge er kjent fra før.

Tabell 1. Rødlistede arter av karplanter i Riskens kartlegginger i 2023.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Lokalitet, kommune	Dato	Kommentar
Karplanter:				
<i>Allium ursinum</i>	ramsløk (NT)	Dallia, Hustadvika	03.06.2023	
<i>Cephalanthera longifolia</i>	hvit skogfrue (NT)	Raudsandberget, Averøy	07.06.2023	
<i>Dryopteris expansa</i> var. <i>willeana</i>	bruntelg (NT)	Allia, Hustadvika	26.09.2023	
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask (EN)	Retiro, Molde	flere datoer	oppr. planta
		Elnestangen, Hustadvika	03.06.2023	forvilla
		Åram, Molde	04.08.2023	ny (del)lokalitet
<i>Neottia nidus-avis</i>	fuglereir (NT)	Hostad, Hustadvika	15.07.2023	
		Åram, Molde	04.08.2023	ny lokalitet
<i>Tilia cordata</i>	lind (NT)	Retiro, Molde	10.05.2023	oppr. planta
<i>Ulmus glabra</i>	alm (EN)	Geithuset, Gjemnes	09.06.2023	ny (del)lokalitet
		Solheim, Sunndal	18.06.2023	
		Åram, Molde	04.08.2023	ny (del)lokalitet

Det er registrert 11 rødlistede sopparter, jf. tabell 2. Skrukkeøre (NT) og svartnende kantarell (NT) er registrert på velkjente lokaliteter i Eikesdalen. De øvrige 9 artene er funnet på helt nye lokaliteter.

Fiolgubbe (NT) er som nevnt over det mest oppsiktsvekkende funnet, med tidligere nordgrense ved Mjøsa og Randsfjorden i Innlandet fylke. Den er i Norge og Norden kjent som en kalkbarskogsart som vokser med gran, mens den lenger sør i Europa hovedsakelig vokser med bøk, men også eik. Funnet i rasmark ved Eikesdalsvatnet (fig. 7) med hassel, furu og andre lauvtrær er dermed trolig nok et eksempel på en bøk-/ eikeart som har mykorrhiza med hassel her i nordvest.

Tabell 2. Rødlistede arter av sopp og lav i Riskens kartlegginger i 2023.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Lokalitet, kommune	Dato	Kommentar
Sopp:				
<i>Anthrodia ramentacea</i>	furubarkkjuke (NT)	Halåsen, Hustadvika	04.11.2023	ny lokalitet
<i>Auricularia mesenterica</i>	skrukkeøre (NT)	Eikesdalen, Molde Eikesdalen, Molde	20.08.2023 16.09.2023	Skogset Ytste Bjørk
<i>Cantharellus melanoxeros</i>	svartnende kantarell (NT)	Eikesdalen, Molde	26.09.2023	Hestneset
<i>Cortinarius tofacius</i>	løveslørsopp (NT)	Solemdalen, Molde	23.07.2023	ny lokalitet
<i>Geoglossum cookeanum</i>	dynejordtunge (NT)	Eikesdalen, Molde	15.09.2023	ny lokalitet
<i>Gomphus clavatus</i>	fiolgubbe (NT)	Eikesdalen, Molde	16.09.2023	ny for MR
<i>Neohygrocybe ovina</i>	sauevokssopp (VU)	Urin, Molde	26.09.2023	ny lokalitet
<i>Polyporus tuberaster</i>	knollstilkjuke (NT)	Åram, Molde	26.08.2023	ny lokalitet
<i>Russula anthracina</i>	kokskremle (NT)	Allia, Hustadvika	26.08.2023	ny lokalitet
<i>Tricholoma joachimii</i>	sienamusserong (EN)	Gjerdhaugen, Molde	10.09.2023	ny lokalitet
<i>Tricholoma olivaceotinctum</i>	oliven skjellmusserong (NT)	Mordal, Molde	11.09.2023	ny for MR
Lav:				
<i>Alectoria samentosa</i>	gubbeskjegg (NT)	Retiro, Molde	10.05.2023	ny lokalitet

Sienamusserong (**EN**) er en sjelden og sterkt truet art som utenom Oslofjord-området bare er kjent fra Sunnmøre, Molde og Tingvoll. Alle funn i Molde er fra Solemdalen 2013-14. Birthe Nes sitt overraskende funn fra Gjerdhaugen (fig. 1) viser at denne, og kanskje også andre sjeldnere varmekjære arter, er til stede i det gjenværende beltet av sørvendt furudominert skog over/iblant den sentrale bybebyggelsen i Molde.

Løveslørsopp (**NT**) er en annen sjelden og varmekjær art som hovedsakelig er kjent fra de sørligste delene av landet. Arten har to tidligere funn i Møre og Romsdal, og ble den 23. juli funnet i Solemdalen i Molde kommune, ikke langt unna funnsteder for sienamusserong. Den ble funnet i et område med planta granskog, men ved hassel. Den hører også til artene som er mest kjent med bøk og eik, men som har forekomster med hassel.

Oliven skjellmusserong (**NT**) er en annen sjelden musserong med et overraskende funn i Molde. Den er en granskogsart med østlig kjent utbredelse i Norge, og funnet i planta granskog ved Mordal er det første i Møre og Romsdal, og et av noen få funn av arten ved atlanterhavskysten.

Knollstilkkjeke (**NT**) er en nasjonalt sjelden art. Den er knyttet til rik (edel)lauvskog og er nedbryter på ulike løvtreslag. I Møre og Romsdal er den bare funnet to ganger på 1980-tallet, i «Molde-distriktet» og i Eikesdalen. Dette er de nordligste sikre funnene i landet (Brandrud et al. 2021) I år ble arten funnet på en hasselkvist i hasselskog nær Åram ved Langfjorden.

Figur 12. Knollstilkkjeke *Polyporus tuberaster* funnet på hasselkvist ved Åram på nordsida av Langfjorden i Molde kommune 26.08.2023. Foto: Birthe Nes ©

Sauevokssopp (**VU**) ble også funnet i hasseldominert skog ved Langfjorden. Den er hovedsakelig kjent fra beitemark og slåttemark, med spredte funn i Møre og Romsdal, og det er bare et fåtall ganger den tidligere har blitt funnet i hasselskog eller kalkfuruskog (Brandrud et al. 2021).

Figur 13. Sauevokssopp *Neohygrocybe ovina* funnet i Urin ved Langfjorden i Molde kommune 26.09.2023. Foto: Birthe Nes ©

Kokskremle (**NT**) er nok en hasselskogsart i Møre og Romsdal, med en rekke funn på Sunnmøre og mer sparsomt registrert i Nordmøre og Romsdal. Den er funnet én gang tidligere i Hustadvika kommune, ved Langvatnet, og ble i år funnet på motsatt side av fjellet, i rik hasselskog under Allia.

Dynejordtunge (**NT**) vokser særlig langs kysten i sanddyner, skjellsandenger eller sandrike beitemarker. Den er også kjent fra semi-naturlig eng og sjelden i rik skog/beiteskog (Brandrud et al. 2021), og funnstedet nedenfor Fagerhjellan i Eikesdalen er nærmere disse naturtypene; åpen blandingsskog dominert av hassel og furu med beitepreg. Dette er et sjeldent innlandsfunn vestafjells, men arten er også kjent fra innlandslokaliteter i Gudbrandsdalen og Hallingdal.

Furubarksopp (**NT**) ble funnet tidlig i november på en nedfallen barkdekt furugrein i bærlyng-lågurtskog med en del eldre furutrær på Øvre Halås i Hustadvika kommune. Det er en nokså sjelden art i Norge, med få funn utenfor Oslofjords-området, og bare to tidligere funn i Møre og Romsdal. Imidlertid kan den ifølge Brandrud et al. (2021)

være betydelig oversett, og lokaliteten på Halåsen utmerker seg heller ikke med spesielt gammel eller kontinuitetspreget skog. Den har likevel brukbar tetthet av furutrær av nokså høy alder.

Figur 14. Furubarkjuke *Antrodia ramentacea*. Øvre Halås, Hustadvika kommune, 04.11.2023. Foto: Anders Røystrand (CC BY-NC-SA 4.0)

Det er registrert 1 rødlistet lavart. Gubbeskjegg (NT) ble funnet på et grantre i Retiro-skogen i Molde under en av artsinventeringene der den 10. mai. Gubbeskjegg er kjent fra flere bynære lokaliteter i Molde, hovedsakelig på furu eller lauvtre i naturskog i Moldemarka.

Arter registrert som antatt nye for Møre og Romsdal

Det er registrert 4 sopparter som ifølge Artskart ikke tidligere er registrert i Møre og Romsdal, jf. tabell 3. Som omtalt over er funnet fiolgubbe i særklasse langt fra nærmeste kjente funn. Det er en karakteristisk og iøynefallende art som er et ganske overraskende nyfunn i et mye besøkt område som Eikesdalen. Det er ikke usannsynlig at den kan finnes på flere lokaliteter i området.

Oliven skjellmusserong er også et ganske spesielt funn, i planta granskog langt vest i Molde kommune. Kjerneområdet for arten østafjells strekker seg nokså langt opp i Gudbrandsdalen og Østerdalen, og den er også funnet i sørlige Nordland. Interessant nok er den i år også funnet ny for Trondheim, i lågurtgranskog. Det kan være en art å holde utkikk etter også andre steder i planta granskog, særlig på kalkrik/baserik grunn.

Dunnavesopp *Arrhenia velutipes* er også en art med mest østlige funn, men med spredte funn nord til Finnmark. Den er ikke spesielt kravfull mht. voksested, og kan nok være en del oversett. Den ble funnet i mosedekke ved traktorveg i plantet granskog i Solemdalen i Molde kommune.

Løvtraktsopp *Clitocybe phyllophila* ble registrert i planta granskog i Eikesdalen. Det er en nokså utbredt art i Norge som er sparsom på Vestlandet og har manglet registreringer i Møre og Romsdal. Utbredelsesmønsteret ligner krittraktsopp (*Leucocybe candidans*) som også er utbredt, men bare noen få ganger registrert i Møre og Romsdal. Økologien for disse to artene er nokså lik, og hvitsporede traktsopper vi har sett i Eikesdalen bør undersøkes nærmere for å bekrefte også krittraktsopp i dalen.

Tabell 3. Sopparter registrert som antatt nye for Møre og Romsdal av Risken i 2023.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Lokalitet, kommune	Dato	Kommentar
<i>Arrhenia velutipes</i>	dunnavesopp	Solemdalen, Molde	23.07.2023	Mikroskopert
<i>Clitocybe phyllophila</i>	løvtraktsopp	Eikesdalen, Molde	18.09.2023	Mikroskopert
<i>Gomphus clavatus</i>	fiolgubbe	Eikesdalen, Molde	16.09.2023	mikroskopert
<i>Tricholoma olivaceotinctum</i>	oliven skjellmusserong	Mordal, Molde	11.09.2023	

Takk

En stor takk til medlemmer og venner som har drevet med kartleggingsarbeid for Risken sopp- og nyttevekstforening, og/eller som er rapportører eller medobservatører/ bestemmere i Artsobservasjoner for funn i 2023:

Anne Marie Hareide
Birthe Nes
Robert Løvik
Anders Røynstrand
Ole Magne Stavik
Odny Irene Stavik
Kari Janne Gjøn
Øystein Nergård

Øystein Folden
Steffen Adler
Halvard Hatlen
Anne Mette Skogstad
Jon-Otto Aarnæs
Målfrid Hyllnes
Åsa Sildnes
Sissel Hansen

Karl Wesenberg
Hildegunn Sørstrand
Odd Bjørnar Træthaug
Susanne Friis Pedersen

Maren Kroknes
Solrunn Hatle
Ellen Bolli
Ingrid Reiten

Takk til alle involverte og andre interesserte for engasjement og innspill om innsamling og artsbestemmelser på turer, i sosiale medier og på mandagsmøter i Molde! En spesiell takk til Anne Marie Hareide for en stor del av registreringsjobben i Artsobservasjoner, og til Ole Magne Stavik, Jon-Otto Aarnæs og Ellen Bolli for mikroskopering av flere interessante soppfunn.

Risken takker også Perry Gunnar Larsen for hjelp med artsbestemmelse av flere kremlearter og Øyvind Weholt for hjelp med innsending av materiale til DNA-sekvensering.

Kilder

Brandrud TE, Bendiksen E, Blaalid R, Hofton TH, Jordal JB, Nordén J, Nordén B og Wollan AK (24.11.2021). Sopper: Vurdering av furubarkkjuke *Antrodia ramentacea* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken.
<http://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/22888>

Brandrud TE, Bendiksen E, Blaalid R, Hofton TH, Jordal JB, Nordén J, Nordén B og Wollan AK (24.11.2021). Sopper: Vurdering av dynejordtunge *Geoglossum cookeanum* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken.
<http://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/5011>

Brandrud TE, Bendiksen E, Blaalid R, Hofton TH, Jordal JB, Nordén J, Nordén B og Wollan AK (24.11.2021). Sopper: Vurdering av sauevokssopp *Neohygrocybe ovina* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken.
<http://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/26423>

Brandrud TE, Bendiksen E, Blaalid R, Hofton TH, Jordal JB, Nordén J, Nordén B og Wollan AK (24.11.2021). Sopper: Vurdering av knollstilkjuka *Polyporus tuberaster* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken.
<http://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/23356>

Gaarder G, Holtan D, Jordal JB, Larsen P og Oldervik FG (2005). Marklevende sopper i hasselrike skoger og mineralrike furuskoger i Møre og Romsdal. Areal og miljøvernvedlegging, Rapport 3 - 2005. Møre og Romsdal fylke.